

## **Informatie ten behoeve van mantel(zorg)woningbeleid**

De overheid wil mensen stimuleren om de zorg voor elkaar steeds meer zelf op zich te nemen. Daarom wordt het in specifieke gevallen mogelijk gemaakt om ten behoeve van mantelzorg huisvesting te realiseren bij de eigen woning.

Verschillende wetten en regels maken dit mogelijk:

- Het Besluit bouwwerken leefomgeving
- Het tijdelijk omgevingsplan, Hoofdstuk 22 Bruidsschat
- Het tijdelijk omgevingsplan, onderdeel bestemmingsplannen van de gemeente Dongen
- De Beleidsregel prémantelzorgwoningen gemeente Dongen 2021

Echter spreken de regels elkaar in sommige gevallen tegen en/of zijn regels nog niet goed verankerd in onze gemeentelijke organisatie. Daarom is het voorstel om college en raad drie besluiten te laten nemen:

- Het aanwijzen van Argonaut als onafhankelijke organisatie voor het afgeven van een mantelzorgindicatie;
- Het wijzigen van het omgevingsplan: de regels uit de bruidsschat en de bestemmingsplannen spreken elkaar tegen op:
  - o maximale grootte (100 vs 80m<sup>2</sup>),
  - o mogelijkheden voor vergunningvrij (bruidsschat maakt vergunningvrij mogelijk voor bestaande bebouwing én verplaatsbare units buiten de bebouwde kom);
- Aanpassen van de beleidsregel prémantelzorgwoningen naar voorbeeld van de gemeente Meijerijstad (zie bijlage) hierdoor:
  - o Vervalt de voorwaarde pensioengerechtigde leeftijd en verwantschap
  - o Wordt de periode verlengt van 10 naar 15 jaar;
  - o Wordt de maximale grootte op 100m<sup>2</sup> gezet (dit alleen als in het Omgevingsplan ook voor 100m<sup>2</sup> gekozen wordt);
  - o Wordt expliciet gemaakt dat er maar één woning in het kader van mantelzorg bij een woning kan komen: óf een mantelzorgwoning, óf een prémantelzorgwoning óf een mantelwoning.

### ***Wat is mantelzorg:***

Het Bbl (Besluit bouwwerken leefomgeving, Bijlage I bij Artikel 1.1) geeft de volgende definitie van mantelzorg:

Mantelzorg is intensieve zorg of ondersteuning, die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende, ten behoeve van zelfredzaamheid of participatie, rechtstreeks voortvloeiend uit een tussen personen bestaande sociale relatie, die de gebruikelijke hulp van huisgenoten voor elkaar overstijgt, en waarvan de behoefte met een verklaring van een huisarts,

wijkverpleegkundige of andere door de gemeente aangewezen sociaal-medisch adviseur kan worden aangetoond.

### ***Wanneer is er behoefte aan mantelzorg?***

Voor mantelzorgwaardering Dongen wordt voor (intensieve) mantelzorg de grens van minstens 3 maanden minstens 8 uur per week zorgverlening gehanteerd. Dit sluit aan op andere bronnen (bv Movisie). Dit is echter een moeilijk te hanteren norm voor een indicatieorgaan.

Voor een mantelzorgverklaring zouden ook andere bronnen gebruikt kunnen worden:

- Gehandicaptenparkeerplaats;
- Medische gronden voor weigering rijbewijs;
- Graad van zelfredzaamheid/ zelfredzaamheidsmatrix (zoals voorbeeld gemeente Amsterdam).

Argonaut heeft in een gesprek aangegeven dat zij in staat zijn om een mantelzorgindicatie te geven op grond van een beoordeling die vergelijkbaar is met de uitgebreide beoordeling voor de Wet maatschappelijke ondersteuning.

### **Wat is een mantelzorgwoning? Bbl**

Het Bbl (Besluit bouwwerken leefomgeving, Bijlage I bij Artikel 1.1) geeft de volgende definitie van huisvesting in verband met mantelzorg:

Huisvesting in of bij een woning van één huishouden van ten hoogste twee personen, van wie ten minste één persoon mantelzorg verleent aan of ontvangt van een bewoner van de woning;

Artikel 2.24 van het Bbl bepaalt dat de huisvesting in verband met mantelzorg moet worden aangemerkt als functioneel verbonden met het hoofdgebouw

### **Waar mag een mantelzorgwoning komen?**

#### ***A Mantelzorgwoning in een bestaand gebouw***

Als het gaat om een bestaand bouwwerk dan staat in artikel 22.36, onder c, van de bruidsschat dat het gebruik van dat gebouw voor huisvesting in verband met mantelzorg in overeenstemming is met het omgevingsplan. In zoverre is dus geen omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit noodzakelijk en is er geen maximale grootte. Wel dient de woning te voldoen aan regels met betrekking tot

veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en bruikbaarheid van bouwwerken. Ook dient aangetoond te worden dat er sprake is van mantelzorg.

### ***B Mantelzorgwoning in een nieuw gebouw***

De andere mogelijkheid is dat er een nieuw bouwwerk moet worden gebouwd voor het realiseren van een mantelzorgwoning. In dat geval dient dit nieuwe gebouw te voldoen aan de technische en ruimtelijke regels die aan een gebouw gesteld worden. Deze regels zijn te vinden in de Bbl, de bruidsschat en het oude deel van het omgevingsplan (voorheen de bestemmingsplannen). Dit zijn de regels die algemeen gelden voor het plaatsen van nieuwe gebouwen. Voor huisvesting in het kader van mantelzorg zijn daarnaast specifieke regels:

Artikel 2.22 van het Bbl bepaalt dat bouwactiviteiten die vergunningvrij kunnen worden uitgevoerd als het gaat om huisvesting in verband met mantelzorg kunnen leiden tot een toename van het aantal woningen op een perceel.

De bruidsschat, artikel 22.37 (bijbehorend bouwwerk in bijzondere gevallen), bepaalt dat een mantelzorgwoning binnen het omgevingsplan past als deze verplaatsbaar is, de oppervlakte niet meer dan 100m<sup>2</sup> is en deze buiten de bebouwde kom ligt. Hiervoor is geen vergunning nodig, maar er moet wel een melding worden gedaan en er moet sprake zijn van mantelzorg.

Overigens kunnen er wel algemene regels gelden met betrekking tot veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en bruikbaarheid van bouwwerken; dit is het ruimtelijke deel. Deze regels gelden altijd, ongeacht of er wel of geen omgevingsvergunning nodig is.

Als wordt voldaan aan deze eisen, kan de mantelzorgwoning vergunningvrij worden gebouwd en gebruikt. Hier zijn nog wel enkele uitzonderingen op, zoals het bouwen van een mantelzorgwoning bij een monument of beschermd stadsgezicht. In deze situatie is meestal wel een omgevingsvergunning nodig.

## Hoe lang mag een mantelzorgwoning blijven bestaan?

De mantelzorgwoning kan als zodanig worden gebruikt zolang de mantelzorgrelatie bestaat. Als deze relatie eindigt, kan de mantelzorgwoning niet meer als zodanig worden gebruikt. Het kan zijn dat na afloop bepaalde voorzieningen, zoals het sanitair of de keuken, verwijderd moeten worden of dat de mantelzorgwoning volledig moet worden verwijderd.

## Bestemmingsplannen

In het oude deel van het omgevingsplan van Dongen, de bestemmingsplannen, staan ook regels voor mantelzorgwoningen. Het verschil met bovenstaande, tevens geldende regels is dat:

- Er in alle gevallen een ontheffing dient te worden aangevraagd;
- De maximale grootte van de mantelzorgwoning 80m<sup>2</sup> bedraagt.

**Er dient een besluit genomen te worden welke regels worden aangehouden, want nu spreekt het omgevingsplan zichzelf tegen (bruidsschat vs bestemmingsplan).**

## Relatie met beleidsregel pré-mantelzorgwoningen gemeente Dongen

In de gemeente Dongen bestaat de mogelijkheid een vergunning aan te vragen voor de realisatie van een pré-mantelzorgwoning. Er hoeft dan geen mantelzorgindicatie overlegd te worden. Wel is hier sprake van tijdelijkheid, namelijk **maximaal tien jaar** en wordt er een leeftijdsgrens gehanteerd, namelijk de **pensioengerechtigde leeftijd**.

Bij een pré-mantelzorgwoning dient er verder sprake te zijn van:

- **Verwantschap tussen bewoner pré-mantelzorgwoning en eigenaar perceel;**
- **Verzoeker dient de wettelijke pensioenleeftijd bereikt te hebben;**
- Er moet voldaan worden aan de parkeernorm;
- Er moet voldaan worden aan een goede ruimtelijke ordening
- **De pré-mantelzorgwoning mag maximaal 80m<sup>2</sup> zijn**
- De woning mag door één huishouden van maximaal twee personen bewoond worden;
- **De woning dient levensloopbestendig te zijn;**
- Er is sprake van een zelfstandige woonruimte (met wezenlijke voorzieningen zoals sanitair, kookgelegenheid en wasgelegenheid).

Aanpassing zou gaan over het wijzigen of schrappen van de rood gemaakte voorwaarden.

## Bijlage

Artikelen bestemmingsplannen

## Bestemmingsplan buitengebied Dongen (2020)

### 3.5 Ontheffing van de gebruiksregels

#### 3.5.1 Ontheffing mantelzorg

Burgemeester en wethouders kunnen ontheffing verlenen van het bepaalde in lid 3.4 onder b voor het bieden van mantelzorg in een bedrijfswoning, aan- of uitbouw of een bijgebouw bij een woning, met in achtneming van het volgende:

ontheffing wordt slechts verleend ter plaatse van percelen waarop krachtens het plan een woning is toegestaan die ook feitelijk aanwezig is;

ontheffing wordt slechts verleend indien sprake is van een goed woon- en verblijfsklimaat;

ontheffing wordt slechts verleend indien sprake is van medische noodzaak, onderschreven door een indicatie-orgaan;

per woning is slechts 1 aan- of uitbouw of bijgebouw tot een maximale omvang van 80 m<sup>2</sup> als mantelzorgruimte toegestaan;

ontheffing leidt niet tot onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen percelen.

### 3.5, 4.5, 5.5, 6.5, 8.5, 11.5, 12.5, 16.4, 23.5, 24.5, 25.5, 26.4 Ontheffing van de gebruiksregels

#### 3.5.1 Ontheffing mantelzorg

Burgemeester en wethouders kunnen ontheffing verlenen van het bepaalde in lid 4.4 onder b voor het bieden van mantelzorg in een bedrijfswoning, aan- of uitbouw of een bijgebouw bij een woning, met in achtneming van het volgende:

ontheffing wordt slechts verleend ter plaatse van percelen waarop krachtens het plan een woning is toegestaan die ook feitelijk aanwezig is;

ontheffing wordt slechts verleend indien sprake is van een goed woon- en verblijfsklimaat;

ontheffing wordt slechts verleend indien sprake is van een medische noodzaak, onderschreven door een indicatie-orgaan;

per woning is slechts 1 aan- of uitbouw of bijgebouw tot een maximale omvang van 80 m<sup>2</sup> als mantelzorgruimte toegestaan;

ontheffing leidt niet tot onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen percelen.

Tips [www.mantelzorg.nl](http://www.mantelzorg.nl):

1. Ben je bekend bij het lokale Steunpunt Mantelzorg?  
Vraag of zij een schriftelijke verklaring willen afgeven waarin staat dat je mantelzorger bent en/of dat je naaste (intensieve) mantelzorg nodig heeft.
2. Krijgt degene voor wie je zorgt zorg van professionals?  
Vaak wordt die zorg vergoed door de gemeente, de zorgverzekering of het zorgkantoor. Dan is bij de start van de zorg een indicatie afgegeven. Soms wordt een kopie van de indicatie vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) , Jeugdwet, Wet langdurige zorg (Wlz) of Zorgverzekeringswet (Zvw) geaccepteerd als bewijs van mantelzorg.
3. Heb je een mantelzorgwaardering gekregen? De brief waarin staat dat je deze krijgt of kunt ophalen, wordt soms als bewijs van mantelzorg gezien.

Gilze Rijen heeft een lokaal steunpunt: [Mantelzorg Gilze Rijen](#)